

for dette Beløb, skal der for hver manglende 7½ Rd. udredes 5 Rd. contant. Det er en meget forbeelagtig Contract for Staten; den er overmaade hensigtsmæssig. Istedetfor at kunne henvende sig til Arbeidere, som ved den frie Concurrence anspores til den yderste Grad af Flid, Arbeidsomhed og Accuratesse, har man en Fabrik, ligeoverfor hvilken man har forpligtet sig, og saa stor er denne Forpligtelse, at der for hver 7½ Rd., som mangler i den opstillede Sum, skal betales 5 Rd. contant. Denne Forpligtelse, om hvis Natur jeg ikke her skal udtale mig, er bleven anerkjendt gjennem en Række af Aar, og jeg tillader mig at betvivle, at den høitærede Krigsminister vil kunne sætte sig ud over den Anskuelse, som hans Forængere i saa Henseende have havt. Nu have vi det meget heldige Forhold, at vi have en Fabrik, nemlig Hellebæk Geværfabrik, hos hvilken vi skulle bestille for ca. 50,000 Rd., og samtidigt dermed have vi opført en anden Fabrik i Kjøbenhavn, hvor vi vel ogsaa maae bestille Noget, hvis Pengene dertil ikke skulle være spildte. Er det rigtigt, eller kan det ansees for at være forsvarligt, at Staten har foretaget et saadant Anlæg, uden ialtsald først at sørge for, at den Forpligtelse, der paaligger den ligeoverfor en anden Fabrik, er ophævet? Jeg troer det ikke. Man har sagt os, at Hellebæk Fabrik ikke har været istand til at opfylde de Forbringinger, som Staten stillede til den med Hensyn til Forandringen af Geværer. Ja, derom lader der sig vist sige Afstilligt. Den høitærede Krigsminister vil ganske vist i sit Ministerium finde det fornødne Materiale til dette Spørgsmaals fuldstændige Besvarelse, og jeg forudsætter som givet, at han, hvis denne Sag gaaer til Udvalg, hvortil den af flere Grunde, blandt andre ogsaa for at man kan indhente fornødne Oplysninger om dette Punkt, kunde egne sig, vil være istand til at forelægge Udvalget en fuldstændig Samling af Materiale til Afgjørelse af det Spørgsmaal, om ikke Arbejderne vilde kunne være skyldbestjørende udførte paa Hellebæk Fabrik. Blandt Andet tillader jeg mig at troe, at naar der til Dato Intet er udført med Hensyn til Forandring af de ældre Vaaben, hviler Skylden mindre paa Kronborg Geværfabrik end paa Ministeriet

og særlig paa Haandvaabencommissionen. Jeg troer ikke, jeg feiler, naar jeg siger, at Kronborg Geværfabrik fra Martz til November Maaned næsbrudt har været beskæftiget med at forberede Arbeider, fordi der hver 14de Dag eller hver 3die—4de Uge — jeg kan ikke nævne nogen bestemt Tid — er kommet nye Modeller fra Kjøbenhavn, som have gjort det nødvendigt at forandre det allerede foretagne. Naar saaledes det første halve Aar er gaaet med til at forandre Modellerne, er det ubilligt at lægge Skylden paa Fabrikken, som det iøvrigt ikke er mit Hverv at forsvare, og som jeg for mit Vedkommende kun ønsker maa forsvinde, ibetmindste saalange den staaer i det Forhold til Staten, hvori den nu staaer. Det kunde ogsaa tænkes, at et lille Bidrag til de itelige Forandringer, der ere foregaaede paa Hellebæk, har været ydet af en vis Tilbøjelighed til at gjøre Statsfabriken nødvendig. Menneskene ere svage, og naar de have et Dnske, fristes de ofte til at bane Veien for dets Opfyldelse ved at skabe Vanstueligheder for alle andre Ting end netop den ene, de vilde see opfyldte. Det er vist rigtigt, naar der er blevet henvist til, at vi ikke kunde sende Vaabnene til Udlandet for at faae dem forandrede der, men det turde været urigtigt, naar man har forudsat, at man skulde sende alle Vaabnene paa eengang til Udlandet. Det lod sig vel nok gjøre, at man deelte dem i mindre Afdelinger, saaledes at man sendte f. Ex. 2,000 ad Gangen, og naar Sagen stiller sig paa den Maade, at Vaabnene stetikke kunne bruges i den Skikkelse, hvori de nu ere, vilde Ulykken ikke være stor, om man i paakommende Tilfælde manglede et eller to Tusinde. Dernæst maa man ogsaa erindre, at denne Henvisning til Udlandet har givet os en Maalestok for, hvorvidt det har været en rimelig og billig Forbring, som har været stillet med Hensyn til Beskaffningen ved Forandringen af disse Geværer. Den høitærede Minister har sagt os, at der i Udlandet paa de bedste Fabriker blev forlangt 10 a 10½ Rd. pr. Stykke, og den danske Regjering skulde da afholde Forsendelsesomkostningerne og Risicoen ved Forsendelsen, men herefter synes det ikke at være urimeligt, naar en mindre Fabrik herhjemme forlanger 10 Rd. for hele Posten.